

Освіта в Україні:

як українська школа пережила перші
хвили карантину

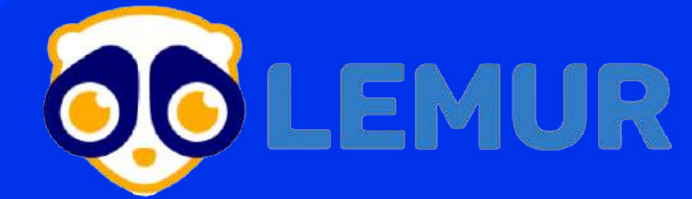
За результатами онлайн-опитування



Зміст

- **Методологія дослідження**
- **Резюме дослідження**
- **Складові якісної освіти на думку громадян**
- **Вплив дистанційного навчання на якість освіти**
- **Обізнаність та оцінки нової Типової освітньої програми для 5-9 класів**
- **Оцінка важливості вищої освіти в Україні**

Методологія



Про додаток «Lemur»:

Lemur CAPI онлайн/офлайн – додаток, який можна встановлювати на планшети та смартфони для проведення опитувань методом face-to-face.

Lemur CAWI онлайн – всеукраїнський сервіс онлайн опитувань для тих, хто не байдужий до навколишнього світу.

Lemur CATI – додаток, який встановлюється на комп'ютери/ноутбуки для проведення телефонних інтерв'ю.

Переваги додатку Lemur:

- легкість та доступність використання;
- постійне поповнення власних баз користувачів з верифікацією їхніх даних (обсяг бази даних онлайн платформи Lemur: понад 35 тисяч верифікованих контактів);
- робота додатку в офлайн режимі;
- аудіо-запис інтерв'ю;
- GPS мітки;
- використання функцій для перевірки логіки отриманих даних;
- можливість демонстрації відео-файлів та зображень;
- інтерактивність;
- можливість встановлення квот та скринінгу;
- швидкий експорт даних для аналітики;
- безпека даних.

Мета: Оцінка настроїв населення щодо нинішнього стану освіти в Україні

Географія: Україна (національний проект)
Обсяг вибірки: 1353

Терміни проведення: 25.02.2021 – 04.03.2021

Методика: Опитування онлайн по структурованій анкеті з використанням власного програмного забезпечення для проведення опитувань «LEMUR». Статистична похибка з ймовірністю 0.95 не перевищує 3.5%.

Резюме дослідження



Визначальним чинником якості шкільної освіти громадяни називають насамперед вмотивовану дитину, яка хоче вчитися – 63%, а вже потім вміння розв'язувати практичні проблеми (49%) та краще розуміння себе і збалансований розвиток (48%).



Абсолютна більшість опитаних – 71% – називає цікавий і доступний навчальний матеріал найкращим способом досягнути якісного освітнього результату. На другому місці сприятлива психологічна атмосфера (47%) та можливість для учня більше зосередитись на цікавих йому предметах (45%).

Вимогливого педагога та сучасне оснащення шкіл в цьому контексті згадує третина опитаних (по 33% відповідно).



Більше половини (52%) респондентів погоджуються з тим, що використання цифрових технологій та технічних засобів у школі сприяє більш якісному навчанню. При цьому вони зазначають умову – педагоги є просунутими у цифрових навичках. У безумовній користі цифрових технологій та засобів впевнена третина респондентів – 30%, а їх негативному ефекті – лише 13%.



Майже три чверті – 72% – громадян вважають, що запровадження дистанційних інструментів і методів навчання у 2020-21 роках частково або відчутно знизило якість шкільної освіти. У протилежному упевнені лише 9% респондентів. Стільки ж вважають, що за цей час нічого не змінилося.



Порівняна більшість опитаних стверджує, що запровадження формату «Всеукраїнська школа онлайн» призвело лише до розпорошення уваги – 46%, що корелює зі згаданими переважно негативними оцінками запровадження дистанційного навчання протягом останніх дванадцяти місяців. Усього лише 13% заявили, що такий формат полегшив школярам підготовку до уроків.



Більшість громадян вважають, що класно-урочна система має бути доповнена більші дієвими методиками навчання – 62%. Хоча безальтернативно її вважають майже у чотири рази менше опитаних – 16%, втім повністю від цієї системи готові відмовлятися лише 14% респондентів, що корелює з доволі скептичним ставленням до виключно дистанційних методів навчання.



Обізнаність громадян про нову Типову освітню програму для 5-9 класів є доволі низькою: близько половини – 48% – взагалі не чули про неї і майже стільки ж – 46% – мають про цю програму лише уривчасті знання. Добре з нею обізнані усього 6% громадян.



Серед громадян, які повністю або частково обізнані про нову Типову освітню програму для 5-9 класів, немає одностайності щодо наслідків її впровадження, 29% не можуть відповісти на це питання.



Кожен п'ятий вважає, що це призведе до зростання вимог до педагогів – 22% і трохи менше тих, хто впевнений, що учні отримають сучасні знання та навички – 17%. Суттєвою є кількість респондентів, які вважають: стане тільки гірше – 18% або нічого не зміниться – 14%.



Абсолютна більшість громадян – 92% – вважає, що для учнів 5-9 класів кількість годин навантаження не повинна перевищувати 7 годин: 51% називають до 6 годин на день і 41% достатнім навантаження називають 6-7 годин. За більшу кількість годин – 7 і більше – виступає лише 5% опитаних.



Більшість громадян – 65% – цілком або скоріше погоджуються з тезою, що вища освіта є запорукою життєвого успіху в сучасному українському суспільстві. Кількість тих, хто категорично не погоджується з важливістю вищої освіти – лише 8%.



Основною причиною, чому респонденти погоджують із тезою, що вища освіта є запорукою успіху в сучасній Україні, є впевненість у ВУЗі як у просторі соціалізації, пошуку друзів і майбутніх партнерів – 61%. Близько половини – 49% – вказують на необхідність вищої освіти лише через стійкий стереотип у суспільстві і стільки ж вважають перевагою ВУЗів те, що вони дають змогу безпечно експериментувати, зокрема запустити власний стартап



Порівняна більшість респондентів виступає або за негайний вступ до ВУЗу після школи – 45% або вступ туди після коледжу – 27%. За перерву у навчанні, що передбачає завершення після школи закладу профтехосвіти, робота за фахом і вступ до університету або рік-два паузи після завершення школи з можливістю отримати практичні навички і підприємницький досвід і тоді вже вступ до університету, висловилося набагато менше опитаних – 18% та 8% відповідно.



Більшість громадян вважає, що вищу освіту краще здобувати у кращих українських університетах, аніж посередніх закордонних ВИШах – 32% або у будь-якому разі в Україні – 30%. Лише кожен п'ятий безумовно обирає закордонні ВУЗи і стільки ж не можуть дати відповідь на це питання.



Професійна орієнтація учнів у школі має реалізовуватися через відповідний курс у шкільній програмі. У цьому впевнені 60% опитаних. Друге місце серед необхідних заходів для професійної орієнтації школярів ділять між собою одразу три: відвідання роботодавців – 41%, проектне навчання із менторським супроводом професіоналів – 41% та індивідуальні консультації у стилі коучінгу – 38%.

На третьому місці з суттєвим відривом такий безособовий захід, як створення спеціальних веб-сторінок та додатків – 25%.

Розділ 1

Складові якісної освіти на думку громадян





Що для Вас є визначальним для оцінки якості шкільної освіти?



Найчастіше визначальним чинником якості шкільної освіти громадяни називають саму вмотивовану дитину, яка хоче вчитися (63%). Ця відповідь займає перше місце з великим відривом.



Навички і вміння, які дає шкільна освіта займають друге місце за важливістю, а саме: Вміння розв'язувати практичні проблеми (49%) та краще розуміння себе і збалансований розвиток (48%).

Вмотивована дитина, яка хоче і вміє навчатися



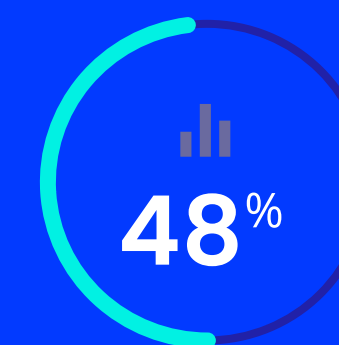
Молодь 18-27

69%

Покоління 45+

59%

Краще розуміння себе і збалансований розвиток, включаючи фізичний, емоційний, інтелектуальний



Середня освіта

35%

Вища освіта

54%

Низький дохід

44%

Високий дохід

57%

Обсяг знань за програмою (що підтверджується позитивними оцінками)



Середня освіта

29%

Вища освіта

38%

Вміння розв'язувати практичні проблеми



Молодь 18-27

45%

Покоління 45+

54%

Середня освіта

42%

Вища освіта

54%

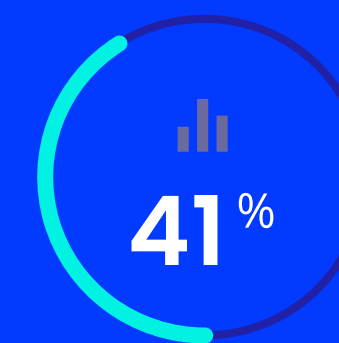
Низький дохід

35%

Високий дохід

59%

Вміння застосовувати навіть мінімальну кількість знань



Важко відповісти



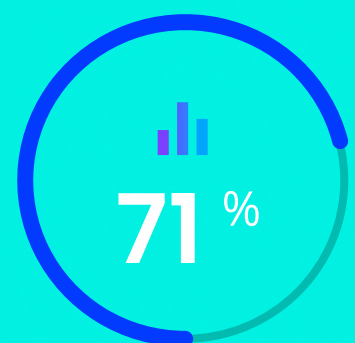
В який спосіб можна найкраще досягнути якісного освітнього результату

✓ Абсолютна більшість опитаних називає цікавий і доступний навчальний матеріал найкращим способом досягнути якісного освітнього результату (71%).

✓ Близько половини респондентів таким способом називають сприятливу психологічну атмосферу (47%) та можливість для учня більше зосередитись на цікавих йому предметах (45%).

✓ Вимогливий педагог та сучасне оснащення шкіл називають третина опитаних (по 33% відповідно).

Цікавий, змістовний, доступний навчальний матеріал



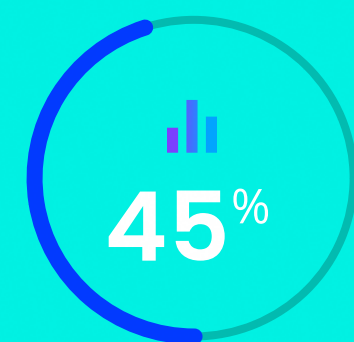
Молодь 18-27

80%

Покоління 45+

66%

Можливість для учня більше зосередитися на тих предметах, які йому цікаві



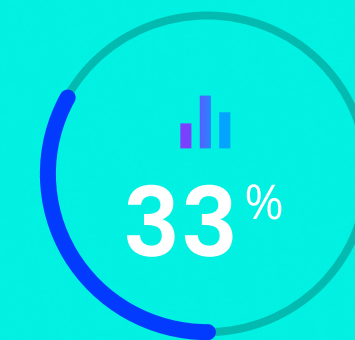
Низький дохід

37%

Високий дохід

53%

Оснащення школи сучасним обладнанням, включно з комп'ютерами



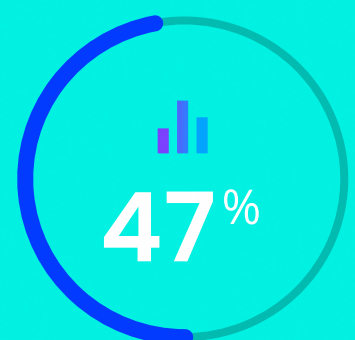
Молодь 18-27

21%

Покоління 45+

37%

Сприятлива психологічна атмосфера і комфортні умови



Чоловіки

40%

Жінки

51%

Молодь 18-27

55%

Покоління 45+

42%

Вимогливий педагог і регулярний контроль знань



Чоловіки

41%

Жінки

28%

Молодь 18-27

24%

Покоління 45+

39%

Інноваційні методики викладання, засновані на сучасних досягненнях психології і нейробіології



Середня освіта

7%

Вища освіта

27%

Індивідуальна освітня траєкторія дитини і залученість батьків в освітній процес



Середня освіта

3%

Вища освіта

17%

Важко відповісти

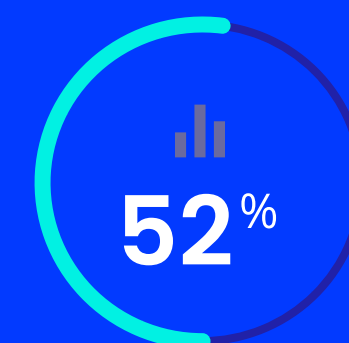




Використання цифрових технологій і технічних засобів у школі

- ✓ Більше половини (52%) респондентів погоджуються з тим, що використання цифрових технологій та технічних засобів у школі сприяє більш якісному навчанню. Однак лише за умови, що педагоги є просунутими у цифрових навичках.
- ✓ Третина опитаних впевнені, що цифрові технології та засоби підвищують якість навчання у будь-якому випадку (30%).
- ✓ Лише 13% вважають, що технічні засоби погіршують навчальний процес.

Сприяє якіснішому навчанню за умов, що педагоги є просунутими у цифрових навичках



Молодь 18-27

47%

Покоління 45+

58%

Середня освіта

32%

Вища освіта

59%

Використання планшетів і смартфонів та інших технічних засобів лише заважає якісно навчатися



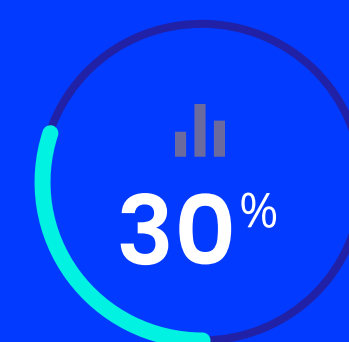
Низький дохід

19%

Високий дохід

9%

Однозначно допомагає підвищити якість освіти



Середня освіта

44%

Вища освіта

25%

Важко відповісти



5%

Розділ 2

Вплив дистанційного навчання на якість освіти



Завдяки впровадженню дистанційних інструментів і методів навчання впродовж 2020 – 21 рр. якість шкільної освіти...



Відчутно зросла	2%		Частково знизилася	35%	
Частково зросла	7%		Відчутно знизилася	37%	
Не змінилася	9%		Важко відповісти	10%	



Майже три чверті (72%) громадян вважають, що запровадження дистанційних інструментів і методів навчання у 2020-21 роках частково або відчутно знизило якість шкільної освіти.



У протилежному упевнені лише 9% респондентів. Стільки ж вважають, що за цей час нічого не змінилося.



Середня освіта

якість освіти знизилася 54%



Повна або неповна вища

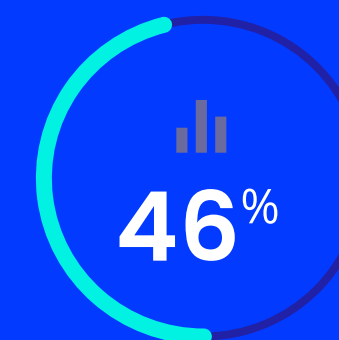
якість освіти знизилася 76%



Запровадженню формату «Всеукраїнська школа онлайн» призвело до того, що ...

- ✓ Порівняна більшість опитаних стверджує, що запровадження формату «Всеукраїнська школа онлайн» призвело лише до розпорошення уваги (46%).
- ✓ Така оцінка корелює зі згаданими переважно негативними оцінками запровадження дистанційного навчання протягом останніх дванадцяти місяців.
- ✓ Усього лише 13% заявили, що такий формат полегшив школярам підготовку до уроків.

Лише розпорошує увагу



Молодь 18-27

35%

Покоління 45+

45%

Низький дохід

51%

Високий дохід

42%

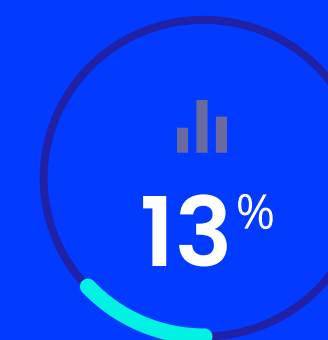
Є діти

48%

Немає дітей

37%

Стало легше готуватися до уроків



Не чув/ла про такий формат



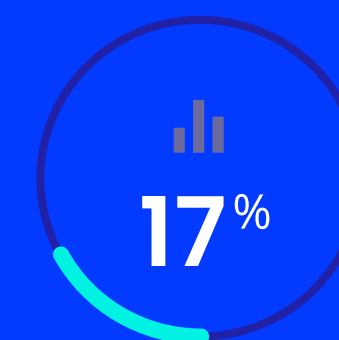
Чоловіки

18%

Жінки

6%

Це дає змогу перевестися на екстернат і не відвідувати школу



Важко відповісти





Класно-урочна система на Вашу думку є...

- ✓ Більшість громадян вважають, що класно-урочна система має бути доповнена більші дієвими методиками навчання (62%), тоді як безальтернативною її вважають майже у чотири рази менше опитаних (16%).
- ✓ Разом із тим, повністю від цієї системи готові відмовлятися лише 14% респондентів, що корелює з доволі скептичним ставленням до виключно дистанційних методів навчання.



Розділ 3

Обізнаність та оцінки нової Типової освітньої програми для 5-9 класів





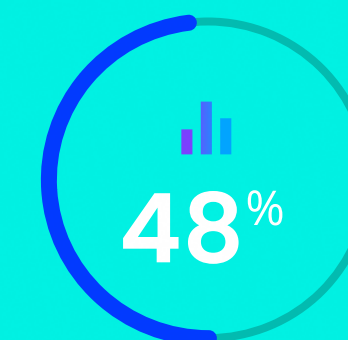
Чи знаєте Ви про ухвалену у лютому 2021 р. МОН нову Типову освітню програму для 5-9 класів

✓ Близько половини (48%) громадян не чули про нову Типову освітню програму для 5-9 класів.

✓ Майже стільки ж (46%) мають про цю програму лише уривчасті знання.

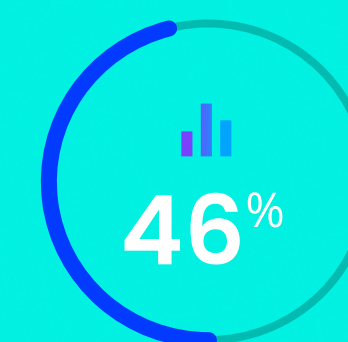
✓ Добре з нею обізнані усього 6% громадян.

Ні, не чув/ла



Чоловіки	Жінки
60%	40%
Молодь 18-27	Покоління 45+
59%	41%
Середня освіта	Вища освіта
71%	41%

Щось чув/ла, але подробиць не знаю



Чоловіки	Жінки
37%	52%
Молодь 18-27	Покоління 45+
36%	52%
Середня освіта	Вища освіта
23%	51%

Добре обізнаний з цією програмою





Якщо частково або добре обізнані з цією програмою, то до чого, на Вашу думку, її впровадження насамперед призведе

- ✓ Серед громадян, які повністю або частково обізнані про нову Типову освітню програму для 5-9 класів, немає однотайності щодо наслідків її впровадження. Близько третини (29%) взагалі не можуть відповісти на це питання.
- ✓ Кожен п'ятий вважає, що це призведе до зростання вимог до педагогів (22%) і трохи менше тих, хто впевнений, що учні отримають сучасні знання та навички (17%).
- ✓ Разом із тим, суттєвим є кількість респондентів, які вважають: стане тільки гірше (18%) або, принаймні, нічого не зміниться (14%).

Зростуть вимоги до педагогів



Стане гірше



Молодь 18-27

10%

Середня освіта

6%

Покоління 45+

20%

Вища освіта

18%

Все залишиться так як є



Чоловіки

20%

Середня освіта

42%

Жінки

11%

Вища освіта

12%

Важко відповісти



Учні отримають сучасні знання і навички



Молодь 18-27

31%

Покоління 45+

14%



На Вашу думку, скільки уроків (годин навчального навантаження) має бути в учнів 5-9 класів на день

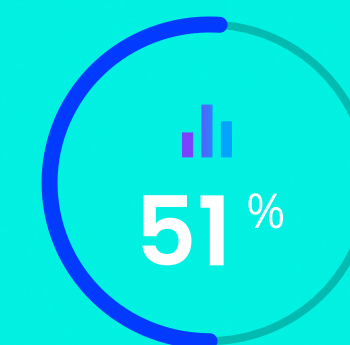


Абсолютна більшість громадян (92%) вважає, що для учнів 5-9 класів кількість годин навантаження не повинна перевищувати 7 годин: 51% називають до 6 годин на день і 41% достатнім навантаження називають 6-7 годин.



За більшу кількість годин – 7 і більше – виступає лише 5% опитаних.

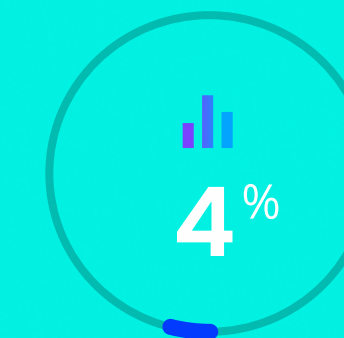
До 6-ти годин



Середня освіта
59%

Вища освіта
48%

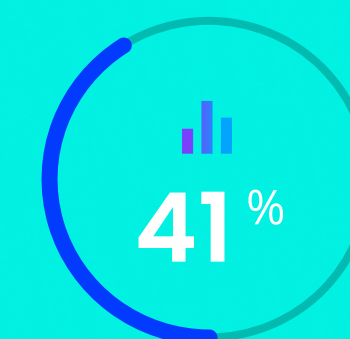
7 – 8 годин



8 – 9 годин



6 – 7 годин



Молодь 18-27
48%

Покоління 45+
38%

Середня освіта
27%

Вища освіта
42%

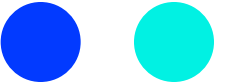
Важко відповісти



Розділ 4

Оцінка важливості вищої освіти в Україні





Більшість громадян (65%) цілком або скоріше погоджуються з тезою, що вища освіта є запорукою життєвого успіху в сучасному українському суспільстві.



Кількість тих, хто категорично не погоджується з важливістю вищої освіти – лише вісім відсотків.



Молодь 18-27

55% 40%



Покоління 45+

67% 27%



Низький дохід

58% 37%



Високий дохід

69% 27%



Середня освіта

56% 40%



Повна або неповна вища

68% 28%

погоджуються

не погоджуються

Чи погоджуєтесь Ви із твердженням, що вища освіта є запорукою життєвого успіху в сучасному українському суспільстві?



Повністю погоджуюсь 27%

Скоріше погоджуюсь 38%

Важко відповісти 4%

Скоріше не погоджуюсь 23%

Зовсім не погоджуюсь 8%



Якщо Ви цілком або скоріше погоджується, що вища освіта є запорукою життєвого успіху, то чому



Основною причиною, чому респонденти погоджують із тезою, що вища освіта є запорукою успіху в сучасній Україні, є впевненість у ВУЗі як у просторі соціалізації, пошуку друзів і майбутніх партнерів (61%).



Близько половини (49%) вказують на необхідність вищої освіти лише через стійкий стереотип у суспільстві і стільки ж вважають перевагою ВУЗів те, що вони дають змогу безпечно експериментувати, зокрема запустити власний стартап (49%).

Університет - це важливий простір соціалізації, пошуку друзів і майбутніх партнерів



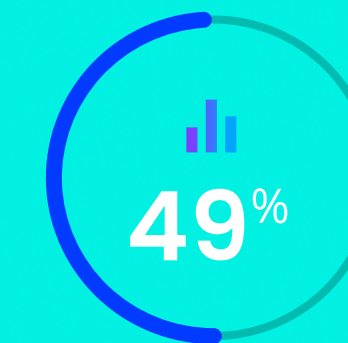
Середня освіта
42%

Вища освіта
67%

Низький дохід
54%

Високий дохід
67%

Університет дає змогу безпечно експериментувати, зокрема запустити власний стартап



Молодь 18-27
43%

Покоління 45+
54%

Я або моя дитина обирає наукову кар'єру - вища освіта необхідна умова для її початку



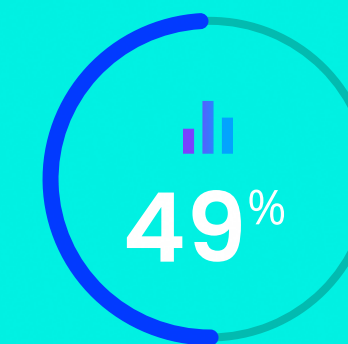
Молодь 18-27
36%

Покоління 45+
25%

Низький дохід
26%

Високий дохід
41%

У суспільстві склався певний стереотип (стандарт) і йому складно опиратися



Молодь 18-27
59%

Покоління 45+
47%

Середня освіта
38%

Вища освіта
50%

Важко відповісти

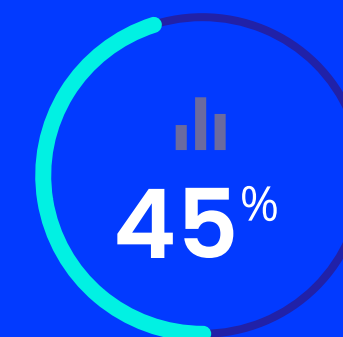




Якому із зазначених варіантів Ви б віддали перевагу?

- ✓ Порівняна більшість респондентів виступає або за негайний вступ до ВУЗу після школи (45%) або вступ туди після коледжу (27%).
- ✓ За перерву у навчанні, що передбачає завершення після школи закладу профтехосвіти, роботу за фахом і вступ до університету або рік-два паузи після завершення школи з можливість отримати практичні навички і підприємницькій досвід і тоді вже вступ до університету, висловилося набагато менше опитаних – 18% та 8% відповідно.

Вступ до університету відразу після школи



Молодь 18-27	Покоління 45+
36%	48%
Середня освіта	Вища освіта
40%	51%
Низький дохід	Високий дохід
39%	49%

Завершення після школи закладу профтехосвіти – робота за фахом – вступ до університету із чітким розумінням що Ви там шукаєте



Рік-два паузи після завершення школи з можливість отримати практичні навички і/або підприємницькій досвід – вступ до університету



Молодь 18-27	Покоління 45+
16%	6%
Середня освіта	Вища освіта
19%	8%

Вступ після 9-го класу до коледжу чи училища з отриманням фаху, а потім вступ до університету



Середня спеціальна	Вища освіта
37%	22%
Низький дохід	Високий дохід
29%	18%

Важко відповісти





Обираючи між країнами навчання, Ви хотіли б аби Ваші діти навчалися...



Більшість громадян вважає, що вищу освіту краще здобувати у кращих українських університетах, аніж посередніх закордонних ВИШах (32%) або у будь-якому разі в Україні (30%).



Лише кожен п'ятий безумовно обирає закордонні ВУЗи і стільки ж не можуть дати відповідь на це питання.

Краще у топовому українському університеті, ніж в посередньому в Європі, США чи Канаді



Молодь 18-27

23%

Покоління 45+

35%

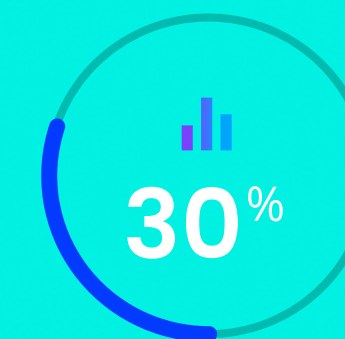
Низький дохід

22%

Високий дохід

37%

Тільки в Україні



Чоловіки

22%

Жінки

34%

Середня освіта

23%

Середня спеціальна

34%

Низький дохід

40%

Високий дохід

18%

Тільки за кордоном



Чоловіки

25%

Жінки

17%

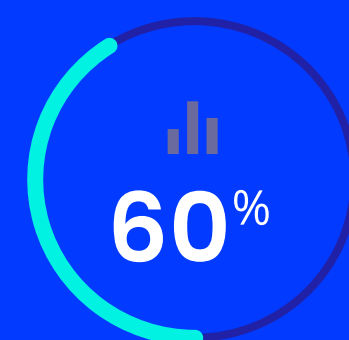
Важко відповісти



У якій формі має відбуватися професійна орієнтація учнів у школі ?

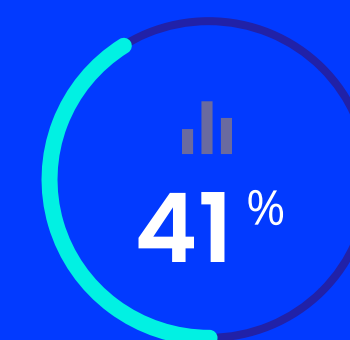
- ✓ Професійна орієнтація учнів у школі має реалізовуватися через відповідний курс у шкільній програмі. У цьому впевнені 60% опитаних.
- ✓ Друге місце серед необхідних заходів для професійної орієнтації школярів ділять між собою одразу три: відвідання роботодавців (41%), проектне навчання із менторським супроводом професіоналів (41%) та індивідуальні консультації у стилі коучингу (38%).
- ✓ На третьому місці з суттєвим відривом такий безособовий захід, як створення спеціальних веб-сторінок та додатків (25%).

Введення у програму окремого курсу з профорієнтації



Середня освіта	Вища освіта
41%	62%
Низький дохід	Високий дохід
52%	63%

Проектного навчання із менторським супроводом професіоналів



Низький дохід	Високий дохід
36%	50%

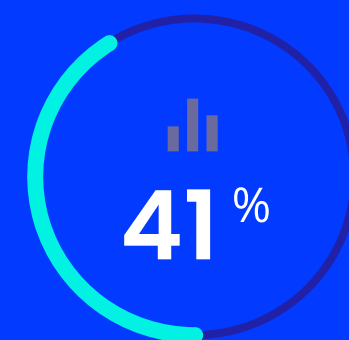
Спеціальних веб-ресурсів і додатків



Цим мають займатися передусім батьки, а не школа

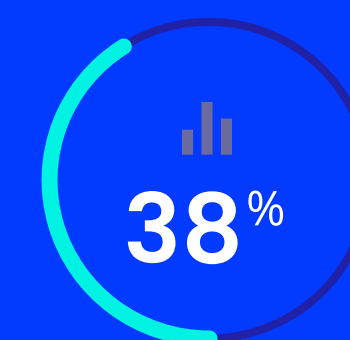


Відвідань роботодавців



Чоловіки	Жінки
48%	38%

Індивідуальних консультацій у стилі коучингу



Молодь 18-27	Покоління 45+
50%	34%
Середня освіта	Вища освіта
29%	44%

Важко відповісти



Дякуємо за увагу!

